

สัญญา ที่เราไม่รับ

นวนิยายชีวิต · เมื่อคนกลุ่มหนึ่งเลือกเดินออกจากโลกที่เชื่อมต่อตลอดเวลา

พวกเขาไม่ได้เกลียดเครื่องจักร

พวกเขาแค่อยากรู้ว่า ถ้าไม่มีมัน ตัวเองยังเหลืออะไรอยู่บ้าง

และคำตอบนั้นใช้เวลาห้าปีกว่าจะได้มา

© 2026 · ผลงานต้นฉบับ สงวนลิขสิทธิ์ · ตัวละคร องค์กร สถานที่ และเหตุการณ์ทั้งหมดเป็นเรื่องสมมติ ไม่พาดพิง

บุคคลหรือหน่วยงานใดที่มีอยู่จริง

| บทที่ ๑ — วันที่จดหมายลาออกไม่มีใครอ่าน

ปรีดา วงศ์สถิต อายุสี่สิบสาม เคยเป็นครูสอนวิชาช่างไม้ในโรงเรียนมัธยมแห่งหนึ่ง มาสิบเก้าปี วันที่เขายื่นใบลาออก ผู้อำนวยการไม่ได้อ่านมันด้วยซ้ำ เพราะระบบใหม่ให้อัปโหลดไฟล์เข้าโปรแกรมแล้วให้ปัญญาประดิษฐ์สรุปเหตุผลออกมาเป็นสามบรรทัด

สามบรรทัดนั้นเขียนว่า "ครูผู้สอนขอลาออกด้วยเหตุผลส่วนตัว ไม่มีข้อร้องเรียน ไม่กระทบภาระงานส่วนรวม" ทั้งที่จดหมายจริงยาวสี่หน้า และมีประโยคหนึ่งที่เขา

ใช้เวลาเขียนทั้งคืน

- | "ผมสอนเด็กเลื่อยไม้มาสิบเก้าปี ปีนี้เด็กในห้องสิบเจ็ดคน มีสิบสี่คนที่ถ่าย
- | รูปแบบร่างส่งเข้าโปรแกรมแล้วรอคำตอบ ไม่มีใครลองผิดเลยสักคน ผมไม่รู้
- | จะสอนอะไรพวกเขาอีก"

เย็นวันนั้นเขานั่งอยู่หน้าประตูจนมืด แล้วโทรหาคนเดียวที่คิดว่าจะเข้าใจ — มาลี สุขเสมอ ้วยสามสิบเจ็ด อดีตพยาบาลโรงพยาบาลชุมชน ที่ลาออกก่อนเขาแปด เดือน ไม่ใช่เพราะเทคโนโลยี แต่เพราะวันหนึ่งเธอนับได้ว่าตัวเองพูดกับคนไข้เฉลี่ย วันละหนึ่งนาทีสี่สิบวินาที ที่เหลือคือการกรอกข้อมูลลงจอ

"พีปรีดา" เธอพูดในสายด้วยน้ำเสียงที่ไม่แปลกใจเลย "หนุรอรโทรศัพท์สายนี้มา แปดเดือนแล้วค่ะ"

| บทที่ ๒ — สิบเก้าคนแรก

พวกเขาไม่ได้ตั้งใจจะสร้างชุมชน ตอนแรกเป็นแค่กลุ่มคนเจ็ดคนที่นัดกินข้าวกัน เดือนละครึ่งในร้านเล็กๆ ท้ายซอย โดยมีกติกาข้อเดียวคือวางโทรศัพท์คว่ำหน้าไว้ กลางโต๊ะ ใครหยิบขึ้นมาก่อนเป็นคนจ่าย

เดือนแรกมีคนจ่ายสี่คน เดือนที่หกไม่มีใครหยิบเลย และเดือนนั้นเองที่วงสนทนา เปลี่ยนจากการบ่นเรื่องงาน เป็นคำถามที่ไม่มีใครเคยกล้าถามดังๆ — ถ้าเราไม่ต้อง อยู่แบบนี้ละ จะเป็นยังไง

ธนกฤต ชูเกียรติ อดีตวิศวกรระบบเครือข่ายวัยสามสิบเอ็ด บอกว่าเขามีที่ดินมรดก ปลายหุบเขาห้าสิบไร่ ไม่มีถนนลาดยาง ไม่มีเสาสัญญาณ ปล่อยรกรมายี่สิบปี "ผม เคยคิดจะขาย แต่ทุกครั้งก็นึกภาพว่าเขาจะเอาไปทำรีสอร์ทแล้วติดไวไฟทั่วทั้งหุบ"

ห้าเดือนต่อมา คนเจ็ดคนกลายเป็นสิบเก้าคน อายุตั้งแต่ยี่สิบสี่ถึงหกสิบแปด ทั้ง อดีตครู พยาบาล วิศวกร ช่างเชื่อม คนทำบัญชี เกษตรกรที่ขายที่ไปแล้ว และเด็ก จบใหม่สองคนที่ยังไม่เคยมีงานประจำสักครั้ง ก่อนออกเดินทางพวกเขาเขียนข้อตกลงสี่ข้อบนกระดาษแผ่นเดียว มาลีเป็นคนจดด้วยลายมือ

- | หนึ่ง — เราไม่ได้หนีจากใคร เราแค่ไปหาอย่างอื่น
- | สอง — ใครอยากกลับ กลับได้ทุกเมื่อ ไม่มีใครห้าม ไม่มีใครถาม
- | สาม — ของทุกอย่างที่ทำไม่เป็น ต้องมีคนสอนจนกว่าจะทำเป็นอย่างน้อย
- | สองคน
- | สี่ — เราไม่ห้ามใครทำอะไร แต่ของที่ต้องต่อสัญญาณ ให้เก็บไว้ที่เดียวกัน

ข้อสี่ถกกันนานที่สุด สุดท้ายพวกเขาสร้างกล่องไม้ใบหนึ่งไว้ที่ศาลากลาง ใส่ โทรศัพท์ทุกเครื่อง พร้อมวิทยุสื่อสารกับแผงโซลาร์เล็กๆ สำหรับกรณีฉุกเฉิน ทางการแพทย์เท่านั้น กล่องนั้นไม่ได้ล็อก ปรีดายืนยันว่าต้องไม่ล็อก — "ถ้าต้อง ล็อกถึงจะอยู่ได้ แปลว่าเราแพ้แล้ว"

| บทที่ ๓ — ปีที่ไม่มีอะไรง่ายเลย

ความจริงข้อแรกที่พวกเขาเจอคือ การใช้ชีวิตแบบนี้ยากกว่าที่คิดมาก และไม่โรแมนติกเลยแม้แต่นิดเดียว เดือนแรกไม่มีใครนอนหลับสนิทเพราะเสียงปากลางคั่นดังกว่าเสียงรถในเมือง เดือนที่สองมีคนกลับสองคน คนหนึ่งเพราะแม่ป่วย อีกคนบอกตรงๆ ว่าคิดถึงร้านสะดวกซื้อ ไม่มีใครว่าอะไร ทุกคนเดินไปส่งถึงปากทางมาลีเอาไข่ต้มใส่ถุงให้

ข้าวแปลงแรกล้มเหลวสิ้นเชิง พวกเขาปลูกผัสดูดุ ธนภฤตซึ่งเคยออกแบบระบบที่รองรับคนได้เป็นแสน ยืนมองแปลงข้าวที่ตายทั้งแปลงแล้วพูดกับตัวเองว่าไม่เคยรู้สึกโง่เท่านี้มาก่อน คนที่ช่วยไว้คือลุงเหมย ้วยหกลีบแปด อดีตเกษตรกรที่ขายนาไปแล้วเข้าเมืองไปเป็นยาม

"ที่ผิดไม่ใช่เรื่องฤดู" ลุงบอกในที่ประชุมคีนั่น "ที่ผิดคือเราคิดว่าอ่านมาแล้วก็ทำได้เลย ผมทำนามาสามสิบปี ยังต้องเอามือลงไปคลำดินทุกปีครับ ดินมันไม่เหมือนกันสักปี"

ปีแรกจึงเป็นปีของการเรียนใหม่ทั้งหมด ลุงเหมยสอนเรื่องดินและน้ำ ปรีดาสอนงานไม้ มาลีสอนปฐมพยาบาล สมพงษ์ช่างเชื่อมสอนซ่อมเครื่องมือ ส่วนเด็กจบใหม่สองคนที่ไม่มีทักษะอะไรเลยตอนมาถึง กลับเรียนเร็วที่สุดในชุมชน ข้อตกลงข้อสามทำงานได้ผลเกินคาด เพราะมันบังคับให้ความรู้ทุกอย่างถูกส่งต่อ ไม่มีใครเป็นคนเดียวที่ทำอะไรเป็น

สิ่งที่ไม่มีใครคาดคิดคือเวลา ตอนอยู่ในเมืองทุกคนบ่นว่าไม่มีเวลา แต่ที่นี่พอไม่มีหน้าจ่อ เวลากลับเหลือเฟือจนน่าอึดอัด มาลีเล่าว่าคีนหนึ่งเธอนั่งเฉยๆ สีสืบนาที่

แล้วรู้สึกผิดอย่างบอกไม่ถูก "หนูใช้เวลาเกือบปีกว่าจะเลิกรู้สึกว่าการนั่งเฉยๆ คือ ความผิด"

| บทที่ ๔ — คินที่ต้องเปิดกล่อง

ปลายปีที่สาม เด็กชายวัยหกขวบชื่อข้าว ลูกของคู่หนึ่งที่ย้ายมาที่หลัง ไซ้ขึ้นสูง ตอนตีสองแล้วชักไปครั้งหนึ่ง

มาลีทำทุกอย่างที่ทำได้ เช็ดตัว ให้น้ำลดไข้ที่มีอยู่ แต่พอถึงตีสามครึ่งไซ้ยังไม่ลง และเธอเริ่มไม่แน่ใจว่ากำลังรับมือกับอะไร

ปรีดาเป็นคนเดินไปเปิดกล่องไม้ใบนั้น เขาหยิบวิทยุสื่อสารขึ้นมา มือสั่นเล็กน้อย ไม่ใช่เพราะกลัวผิดกติกา แต่เพราะเพิ่งรู้ว่าแอบกลั้วมาตลอดสามปีว่าวันแบบนี้ จะมาถึง

วิทยุติดต่อสถานีอนามัยที่ห่างออกไปยี่สิบสองกิโลเมตรได้ในสี่นาที รถมาถึงปากทางตอนหกโมงเช้า เด็กชายข้าวปลอดภัย เป็นไข้จากการติดเชื้อในหูชั้นกลาง กินยาสามวันก็หาย

คินัดมามีการประชุมทั้งชุมชน ไม่มีใครโกรธใคร แต่มีคำถามที่ต้องตอบให้ชัด

ธนกฤตพูดขึ้นก่อน "ตอนผมออกแบบระบบเครือข่าย เราไม่เคยสร้างระบบที่ไม่มีทางออกฉุกเฉินครับ ระบบที่ดีที่สุดคือระบบที่รู้ว่าตัวเองจะพังตรงไหนแล้วเตรียมทางไว้ก่อน ที่เราทำอยู่นี้มันไม่ใช่การปฏิเสธเทคโนโลยี มันคือการเลือกที่จะทำให้มัน

อยู่ตรงไหนในชีวิตเรา แล้ววิทย์เครื่องนั้นมันอยู่ถูกที่ของมันแล้ว"

ลุงเหมยพยักหน้าช้าๆ แล้วพูดประโยคที่คนในชุมชนจำกันไปอีกนาน

| "สมัยผมเด็ก บ้านผมมีมีดอยู่เล่มเดียวครับ แขนงไว้ที่เดิมตลอด ไม่ใช่

| เพราะกลัวมีด แต่เพราะรู้ว่ามันคม พอรู้ว่ามันอยู่ไหน เราถึงใช้มันเป็น"

คืนนั้นพวกเขาแก้ไขข้อตกลงข้อนี้เป็นครั้งแรกและครั้งเดียว โดยเพิ่มบรรทัดสั้นๆ ต่อ
ท้ายว่า "และเราจะไม่รู้สึกผิดที่ต้องใช้มัน"

| บทที่ ๕ — คนที่กลับ และสัญญาณที่เราไม่รับ

ปีที่สี่ ชุมชนมีสมาชิกสี่สิบเอ็ดคน ในนั้นมีเจ็ดคนที่เคยจากไปแล้วกลับมาใหม่

คนหนึ่งคือสาวตรี อดีตนักออกแบบวัยยี่สิบเก้า ที่ออกไปเมื่อปีที่สองเพราะทน
ความเจียบไม่ไหว เธอได้งานดี เงินเดือนสูงกว่าเดิม แล้วกลับมาในอีกสิบเอ็ดเดือน
ต่อมา "หนูไม่ได้กลับมาเพราะข้างนอกแย่นะคะ ข้างนอกดีมาก สะดวกทุกอย่าง
แต่ตลอดสิบเอ็ดเดือนนั้นไม่มีใครถามหนูสักคนว่าวันนี้เหนื่อยไหม มีแต่ถามว่างาน
เสร็จหรือยัง"

แต่ก็มีคนที่ไปแล้วไม่กลับ และไม่ใช่ทุกคนที่จากไปด้วยดี สองคนทะเลาะกันเรื่อง
แบ่งงานแล้วออกไปพร้อมความรู้สึกไม่ดี ปรีดาเดินไปส่งเหมือนทุกครั้ง แต่คืนนั้น
เขานอนไม่หลับ แล้วเขียนลงสมุดบันทึกว่า "เราไม่ได้สร้างสวรรค์ เราแค่ย้ายที่

ทะเลาะกัน ต่างกันอย่างเดียวคือที่นี้เราหนีกันไม่ได้ พรุ่งนี้ก็ต้องเจอหน้ากันอยู่ดี
เลยต้องคุยกันให้จบ"

สิ่งที่ทำให้ชุมชนอยู่ได้จริงๆ ไม่ใช่อุดมการณ์ แต่เป็นตารางเวรบนกระดานไม้ และ
วงประชุมทุกเย็นวันอาทิตย์ที่มีกติกาข้อเดียว คือคนที่ถือไม้เท่านั้นที่พูดได้ ธนกฤต
หัวเราะตอนได้ยินกติกานี้ครั้งแรกเพราะมันดูโบราณเกินไป แต่สามปีให้หลังเขา
ยอมรับว่านั่นคือระบบที่ดีที่สุดที่เคยเห็น "ในที่ประชุมบริษัทเก่าผม คนพูดพร้อม
กันสี่คนตลอด สุดท้ายคนเสียงดังที่สุดชนะ ที่นี้คนเสียงเบาที่สุดก็ได้พูดจนจบ"

ปลายปีที่ห้า มีคณะทำสารคดีเดินทางเข้ามาถึงหุบเขา พวกเขาได้ยินเรื่องเล่ามา
จากชาวบ้านปากทาง

ข้อเสนอฟังดูดีมาก มีคำตอบแทน และจะทำให้คนทั้งประเทศรู้จักที่นี่ ชุมชนใช้
เวลาประชุมสามคืนติดกัน คืนแรกคนส่วนใหญ่เห็นด้วยเพราะเงินจะช่วยเรื่อง
ระบบน้ำที่ยังไม่เสร็จ คืนที่สองเริ่มมีคนตั้งคำถาม คืนที่สามสาวตรีขอถือไม้เป็นคน
สุดท้าย

"หนูเคยทำงานสายนี้ค่ะ หนูรู้ว่าเขาจะถ่ายอะไร เขาจะถ่ายลงเหมยดำนานา ถ่ายพี
ปรีดาเลื่อยไม้ ถ่ายพระอาทิตย์ตกสวยๆ แล้วพาดหัวว่าคนกลุ่มนี้หนีเทคโนโลยีไป
อยู่ป่า แต่พวกเราไม่ได้หนีอะไรเลยนี่คะ เราแค่เลือก แล้วพอมันกลายเป็นเรื่องเล่า
มันจะไม่ใช่ของเราอีกต่อไป มันจะเป็นของคนดู"

ลุ่มเหมยถือไม้ต๋อ พุดสั้นที่สุดเ็นวง

| "ผมไม่ได้กลัวคนรู้จักเราหรอกครับ ผมกลัวว่าพอมีคนดู เราจะเริ่มทำอะไร
| เพื่อให้เขาดู"

มตืออกมาว่าปฏิสเฐร ด้วยคะแนนสามสิบสี่ต่อเจ็ด

ปรีดาเป็นคนเดินไปบอกคณะนั้นเองในเช้าวันรุ่งขึ้น หัวหน้าทีมถามด้วยความ
สงสัยจริงๆ ว่าทำไม ในเมื่อมันมีแต่ได้กับได้

ปรีดาคิดครุ่นหนึ่งก่อนตอบ "ตอนผมยังสอนหนังสือ ผมเคยพาเด็กไปแข่งงานไม้ครับ
ปีแรกไม่ได้รางวัล แต่เด็กสนุกกันมาก ปีที่สองได้ที่หนึ่ง แล้วตั้งแต่นั้นเด็กก็ทำงาน
ไม้เพื่อไปแข่งอย่างเดียว ไม่มีใครทำเพราะอยากทำอีกเลย ผมแค่ไม่อยากให้ที่นี่
เป็นแบบนี้"

ก่อนกลับ หัวหน้าทีมถามคำถามสุดท้ายว่า ถ้าไม่ให้ถ่าย แล้วคนข้างนอกจะรู้ได้ยัง
ไงว่าสิ่งที่ทำอยู่มันได้ผลจริง มาลีเป็นคนตอบ "เราไม่จำเป็นต้องให้ใครรู้ก็ได้ค่ะ ถ้า
มันได้ผลกับเรา มันก็ได้ผลแล้ว ส่วนใครอยากลองบ้าง เดินเข้ามาถามได้ทุกวัน เรา
ไม่เคยปิดประตูสักวันเดียว"

ปีนั้นชุมชนปิดฤดูเก็บเกี่ยวด้วยผลผลิตที่พอกินทั้งปีเป็นครั้งแรก และเหลือพอแลก
กับหมู่บ้านปากทางเป็นน้ำมัน เกลือ และยา ในคืนสุดท้ายของปี พวกเขาก่อไฟ

กลางลานแล้วนั่งล้อมวงกันสี่สิบกว่าคน ไม่มีใครถ่ายรูป ไม่ใช่เพราะห้าม แต่เพราะ
ไม่มีใครนึกถึงมัน

ปรีดาออกไปรอบวง เห็นสาวตรีสอนเด็กชายข้าวเหลาไม้ เห็นธนกฤตกับสมพงษ์
เถียงกันเรื่องท่อน้ำ เห็นลุงเหมยหลับบนเก้าอี้ตัวเก่า และเห็นมาลีนั่งเฉยๆ มองกอง
ไฟโดยไม่ทำอะไรเลย

เขานึกถึงจดหมายลาออกสีหน้าที่ไม่มีใครอ่าน และสามบรรทัดที่เครื่องสรุปมาให้
สามบรรทัดนั้นไม่ได้ผิดเลยสักคำ มันแค่ไม่มีอะไรอยู่ข้างในเท่านั้นเอง

พวกเขาไม่ได้ชนะใคร และไม่ได้พิสูจน์อะไรให้โลกเห็น

พวกเขาแค่ค้นพบว่า สิ่งที่หายไปตอนอยู่ในเมือง

ไม่ใช่เวลา ไม่ใช่ความเป็นส่วนตัว และไม่ใช่งาน

แต่คือการได้อยู่ตรงหน้ากันจริงๆ นานพอที่จะเห็นว่าอีกฝ่ายเหนื่อย

จบบริบูรณ์